

Obsah

Predslov	11
Úvod	13
Čo je právny poriadok a prečo ho potrebujeme (A. Krsková)	15
1.1 Potreba poriadku	15
1.2 Právo a iné normatívne systémy spoločnosti	16
1.3 Výlučnosť práva	18
Resumé	19
Otázky	19
Námety na praktickú činnosť	19
2 Právna kultúra (A. Krsková)	23
2.1 Myšlienkové zdroje európskej právnej kultúry	24
2.2 Rímska vzdelanosť a európska právna kultúra	25
2.3 Vplyv kresťanstva	25
2.4 Vplyv rímskeho práva na európske právne systémy	26
2.5 Európsky (kontinentálny) typ právnej kultúry	28
Resumé	28
Otázky	29
Námety na praktickú činnosť	29
3 Systém práva, občianska spoločnosť a štát (A. Krsková)	31
3.1 Medzinárodné a vnútroštátne právo	32
3.2 Verejné a súkromné právo	33
3.3 Odvetvia práva	34
3.4 Občianska spoločnosť a štát	35
3.5 Cesty k právnemu štátu	36
3.6 Charakteristika právneho štátu	38
3.7 Právo na spravodlivý (slušný) proces	39
Resumé	40
Otázky	41
Námety na praktickú činnosť	41
4 Idea vyššieho práva a jej historický vývoj (A. Krsková)	43
4.1 Čo sú ľudské práva	44
4.2 Filozofia ľudských práv	45
4.3 Prirodzené (vyššie) právo, ľudské práva, občianske práva a slobody	49
Resumé	50
Otázky	50
Námety na praktickú činnosť	51
5 Demokracia a jej formy (P. Kresák)	53
5.1 Poznámky k historickému vývoju demokracie	54
5.2 Priama a zastupiteľská demokracia	61
5.3 Voľby, volebné právo a volebné systémy	63

5.4	Problémy zastupiteľskej demokracie	68
5.5	Uplatňovanie inštitútov priamej demokracie v súčasnosti	72
	Resumé	75
	Otázky	75
	Námety na praktickú činnosť	76
6	Obsah ústavy a jej miesto v právnom poriadku štátu (P. Kresák)	77
6.1	Čo predchádzalo vzniku prvých písaných ústav	78
6.2	Obsah a ciele prvých písaných ústav	80
6.3	Oktrojované ústavy	83
6.4	Ústavy v 20. storočí	85
6.5	Slovenská republika	86
6.6	Charakteristické znaky modernej ústavy	88
	Resumé	94
	Otázky	95
	Námety na praktickú činnosť	96
7	Základné práva a slobody v Ústave SR a koncepcia ich ochrany (P. Kresák)	97
7.1	Všeobecné ustanovenia	99
7.2	Základné ľudské práva a slobody	100
7.3	Politické práva	105
7.4	Práva národnostných menšín a etnických skupín	108
7.5	Hospodárske, sociálne a kultúrne práva	109
7.6	Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva	112
7.7	Právo na súdnu a inú právnu ochranu	112
7.8	Spoločné ustanovenia	114
	Resumé	115
	Otázky	115
	Námety na praktickú činnosť	116
8	Osobitná ochrana vyčlenených skupín v medzinárodných dokumentoch, v ústave a právnom poriadku Slovenskej republiky (J. Hrubala)	117
8.1	Historický vývoj ochrany vyčlenených skupín	119
8.2	Ochrana národnostných, etnických, jazykových a náboženských menšín ..	121
8.3	Ochrana iných menšín	126
	Resumé	129
	Otázky	129
	Námety na praktickú činnosť	129
9	Právny poriadok demokratických štátov (P. Kresák)	131
9.1	Vznik právneho poriadku	137
9.2	Zákonodarná iniciatíva	138
9.3	Prerokúvanie a schvaľovanie návrhu zákona	141
9.4	Podpisovanie zákona a právo legislatívneho veta	144
9.5	Vyhlasovanie a publikovanie zákona	146
9.6	Nariadenia obecných samospráv	148
9.7	Vládne nariadenia, vyhlášky ministerstiev a nariadenia	

miestnych orgánov štátnej správy	148
Resumé	149
Otázky	149
Námety na praktickú činnosť	150
10 Ochrana právneho poriadku a práv občana (G. Feťková)	151
10.1 Polícia	153
10.2 Prokuratúra	155
10.3 Súd Slovenskej republiky	156
10.4 Ústavný súd	159
10.5 Advokácia	161
10.6 Medzinárodné orgány	162
10.7 Konanie pred Európskou komisiou pre ľudské práva	166
10.8 Konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva	167
10.9 Konferencia o bezpečnosti a spolupráci (KBSE, neskôr OBSE)	168
10.10 Mimovládne združenia a iniciatívy na ochranu ľudských práv	168
Resumé	171
Otázky	171
Námety na praktickú činnosť	172
11 Základný ústavný a právny rámec činnosti polície, prokuratúry a súdov (G. Feťková)	173
11.1 Polícia	173
11.2 Prokuratúra	176
11.3 Súd	177
11.4 Ústavný súd	182
Resumé	185
Otázky	185
Námety na praktickú činnosť	186
12 Právo na život (J. Drgonec)	187
12.1 Ochrana práva na život pred narodením	188
12.2 Eutanázia	193
12.3 Právo na život a trest smrti	194
12.4 Usmrtenie v sebaobrane	196
Resumé	198
Otázky	198
Námety na praktickú činnosť	199
Diskusia	200
13 Vlastnícke právo (J. Drgonec)	203
13.1 Predmet vlastníctva	204
13.2 Nadobúdanie vlastníctva	205
13.3 Ochrana vlastníctva	208
13.4 Vlastníctvo štátu	208
13.5 Vyvlastnenie	209
13.6 Prepadnutie majetku	210
13.7 Medzinárodná ochrana vlastníctva	211

13.8	Povinnosti vlastníka	212
	Resumé	212
	Otázky	213
	Námety na praktickú činnosť	213
14	Osobná sloboda (J. Drgonec)	215
14.1	Obmedzenie osobnej slobody v trestnom konaní	216
14.2	Nútená liečba	218
14.3	Skúmanie duševného stavu osoby obvinenej z trestného činu	222
	Resumé	223
	Otázky	224
	Námety na praktickú činnosť	224
15	Právo na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, mena, súkromia a rodinného života (J. Drgonec)	225
15.1	Ochrana cti, dôstojnosti a dobrého mena	226
15.2	Ochrana rodinného života	228
15.3	Ochrana súkromia	230
	Resumé	230
	Otázky	234
	Námety na praktickú činnosť	234
16	Nedotknuteľnosť obydľia, domová prehliadka a iné zásahy do obydľia (I. Fedorovičová)	237
16.1	Všeobecne o prehliadke	240
16.2	Domová prehliadka a iné zásahy do obydľia	243
	Resumé	246
	Otázky	247
	Námety na praktickú činnosť	247
	Diskusia	249
17	Listové tajomstvo, tajomstvo prepravovaných správ a ochrana osobných údajov (J. Hrubala)	251
17.1	Čo je listové tajomstvo	252
17.2	Medzinárodnoprávna úprava	253
17.3	Vnútroštátna úprava	255
	Resumé	258
	Otázky	259
	Námety na praktickú činnosť	259
18	Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery (J. Hrubala)	261
18.1	Čo je sloboda myslenia	262
18.2	Sloboda myslenia, svedomia a náboženského presvedčenia v právnej úprave Slovenskej republiky	264
18.3	Medzinárodnoprávna úprava	268
	Resumé	270

Otázky	271
Námety na praktickú činnosť	271
19 Sloboda prejavu a právo na informácie (J. Drgonec)	273
19.1 Cenzúra	276
19.2 Pornografia	277
19.3 Forma verejného prejavu	278
19.4 Ochrana pred zneužitím slobody prejavu	279
19.5 Informácie a dezinformácie	279
19.6 Právo na informácie v materinskom jazyku a zákonmi určený rozsah informácií	280
19.7 Povinnosť mlčanlivosti	282
19.8 Medzinárodná právna ochrana	283
Resumé	286
Otázky	287
Námety na praktickú činnosť	287
20 Petičné právo (R. Fico)	289
20.1 Obsah petičného práva a osoby oprávnené na jeho výkon	290
20.2 Priebeh petičnej akcie	291
20.3 Podanie a vybavenie petície	291
20.4 Osobitné druhy petícií	292
20.5 Postih za zneužitie petičného práva	294
Resumé	294
Otázky	295
Námety na praktickú činnosť	295
21 Zhromažďovacie právo (R. Fico)	297
21.1 Základné predpoklady na zvolanie zhromaždenia	298
21.2 Zákaz zhromaždenia	299
21.3 Právo na pokojné zhromažďovanie podľa Európskeho dohovoru o ľudských právach (právo na protidemonštráciu)	301
21.4 Sankcie za porušovanie zhromažďovacieho práva	302
Resumé	303
Otázky	303
Námety na praktickú činnosť	304
22 Združovacie právo (R. Fico)	305
22.1 Zakladanie združení a politických strán	307
22.2 Zakázané občianske združenia, politické strany a hnutia	308
22.3 Vznik občianskeho združenia, politickej strany a hnutia	308
22.4 Zánik občianskeho združenia, politickej strany a hnutia	310
Resumé	310
Otázky	310
Námety na praktickú činnosť	311
Autori	313